

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityön opetuksessa

17.11.2025

Opetusneuvokset Tiia Hintsa ja Jukka Vetoniemi

Käsityön opettajat Marjo Malinen ja Henri Orell

Turvallisemman tilan periaatteet Opetushallituksen tilaisuuksissa

- **Kuuntele ja opi.** Ota vastaan uudet aiheet ja näkökulmat ennakkoluulottomasti. Suhtaudu asioihin ja tilanteisiin mahdollisuutena oppia uutta ja kehittyä.
- **Anna tilaa.** Tunnista, millaisessa roolissa ja asemassa olet eri tilanteissa. Ole aktiivisesti läsnä ja mahdollista omalla toiminnallasi myös muiden osallistuminen.
- **Ole kunnioittava ja asiallinen.** Kunnioitusta voi ilmaista asiallisella uteliaisuudella. Jos et ymmärrä jotain toista osallistujaa, voit esittää avoimia ja ei arvottavia kysymyksiä.
- **Ole vastuussa omasta toiminnastasi ja käytöksestäsi.** Ole tietoinen, että toiminnallasi on vaikutus toisiin ihmisiin hyvistä aikomuksistasi huolimatta.

Tämän webinaarin aikana:

- Pidäthän mikrofonin ja kameran kiinni.
- Huomioi, että tallentavat tekoälybotit ole sallittuja webinaarissa.
- Webinaarin esityksissä pyritään vastaamaan ennakkoon esitettyihin kysymyksiin.
- Voit esittää kysymyksiä chatissa. Kaikkiin kysymyksiin emme välttämättä ennätä vastaamaan webinaarin aikana.

Koulutusta käsityön opetukseen

Tälle sivulle on koottu diastoja, joita on käytetty käsityön opetuksen koulutuksissa

Koulutuksen materiaalit

- Webinaaria ei tallenneta
- Koulutuksen materiaalit jäävät verkkoon Käsityö perusopetuksessa -sivustolle
- <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/koulutusta-kasityon-opetukseen>

Käsityön arviointi perusopetuksessa ja päättöarvioinnin tukimateriaali

Webinaarin sisältö

1. Oppimisen tuen uudistuksen taustaa ja lähtökohtia
2. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt
3. Ryhmäkohtaiset tukimuodot

Webinaarin tavoitteita

- Antaa opettajille tietoa oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä ja ryhmäkohtaisista tukimuodoista
- Kannustaa oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen ja ryhmäkohtaisten tukimuotojen kehittämiseen inkluusioperiaatteen mukaisesti
- Välittää kootusti lisätietoa ja -tukea uudistuksesta

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki ei ole vain tukea tiettyihin oppiaineisiin

Perusopetuksen tavoitteet Pol 2§

Opetuksen tavoitteena on

- ❖ tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen
- ❖ antaa oppilaille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja
- ❖ edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana
- ❖ turvata riittävä yhdenvertaisuus koulutuksessa koko maan alueella

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarkoitus on mahdollistaa laadukas perusopetus ja riittävä tuki, jotta **jokainen oppilas voi saavuttaa oppimisen tavoitteita ja saada perusopetuksen oppimäärän suoritettua.**

Oppimisen tuen uudistamisen vastuita - esimerkkejä

Kansallinen taso

Opetus- ja kulttuuriministeriö

- Lainsäädäntö ja lain toimeenpanon edistymisen seuranta
- Vastauksia usein kysyttyihin kysymyksiin

[Oppimisen ja koulunkäynnin uudistamisesta kysyttyä](#)

Opetushallitus

- Opetussuunnitelmien perusteet
- Uudistuksiin liittyvä toimeenpanon tuki ja ohjeistukset
- Prosessikuvaukset ja mallilomakkeet mm. oppimisen tuki

Opetuksen järjestäjä / kunta

- Huomioi uudistuksen vaikutukset kunnan ja koulutuksen asiakirjoihin
- Jakaa oppimisen tuen resurssit yhdenvertaisesti
- Rekrytoi tarvittavaa henkilöstöä
- Suunnittelee tuen järjestämisen rakenteet
- Huomioi osaamisen kehittämisen tarpeet työnantajan näkökulmasta
- Kehittää yhteistyötä opiskeluhuollon ja hyvinvointialueen kanssa
- Vastaa tuen jatkumosta siirtymävaiheissa
- Viestii asioista ymmärrettävästi ja esteettömästi
- Varmistaa
  - Oppilaiden ja huoltajien osallisuuden
  - Kunnan konsultoivan työn raamit
  - Työtä tukevat sähköiset järjestelmät

Oppimisen tuen uudistamisen vastuita - esimerkkejä

Koulun taso

Rehtori toimintakulttuurin johtajana: arvojen mukaiset toimintamallit sekä koulun johtamisen rakenteet, tiimit, koordinoivat henkilöt

- Fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja pedagogisen turvallisuuden varmistaminen ([OPH:n sivuilla lisää](#))
- Koulun resurssien yhdenvertainen jakaminen
- Kaikkien resurssien ja henkilöstön vahvuuksien hyödyntäminen
- Lukuvuosisuunnitelma ja lukujärjestys tuen suunnittelun ja ennakkoinnin tukena
- Hyvän pedagogiikan ja yhteistyön mahdollistaminen
- Yhteistyö kodin ja opiskeluhuollon ammattilaisten sekä monialaisten verkostojen kanssa
- Konsultaatiokäytänteet koulussa

Opetusryhmässä / luokassa tapahtuvaa

Opettaja johtaa työtään ja toteuttaa toimintakulttuuria yhdessä muiden opettajien ja ammattilaisten kanssa

- Fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja pedagogisen turvallisuuden varmistaminen
- Oppilaiden osallisuus
- Kyky huomioida opetusryhmän tarpeet ja vahvuudet – toimiva ryhmä
- Kaikkia oppilaita tukeva, hyvä pedagogiikka
- Oppimisen tuen varmistaminen yhteistyössä muiden opettajien kanssa
- Kotien ja oppilaiden kanssa työskentelevien toimijoiden hyödyntämistä oppilaiden koulunkäynnin ja opetuksen osallistumisen tukena.
- Yhteistyö kodin ja opiskeluhuollon ammattilaisten sekä monialaisten verkostojen kanssa. Konsultaation hyödyntäminen.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki (POPS luku 7)

- Perusopetuksen tehtävänä on tarjota kaikille oppilaille yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvään kasvuun ja oppimiseen.
- Suunnitelmallisesti toteutetut **oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt antavat kestävä pohjan** sekä oppimiselle että oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämiselle.
- Kaikessa toiminnassa tulee huomioida saavutettavuus ja esteettömyys.
- Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia saada onnistumisen kokemuksia oppimisessa ja ryhmän jäsenenä toimimisessa sekä tukea myönteisen käsityksen luomiseen itsestään, oppimisestaan ja yhteisön jäsenenä toimimisesta.
- Koulun tehtävänä on huolehtia riittävästä ja tarkoituksenmukaisesta yhteistyöstä oppilaan huoltajien kanssa. Myös huoltajilla on aktiivinen rooli oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tukemisessa.

Oppimisen tuen järjestämisen lähtökohdat (POPS luku 7)

- Oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisen lähtökohtana ovat sekä kunkin oppilaan että opetusryhmän vahvuudet ja oppimis- ja kehitystarpeet.
- On huolehdittava siitä, että oppilas kokee, että hänen oppimisensa ja koulukäynnin tuen tarpeensa tunnustetaan ja huomioidaan ja hän saa tarvitsemaansa tukea.
- Oppimisen ja koulunkäynnin tuki järjestetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.
- Tuen järjestämisessä oleellista on tuen tarpeen varhainen tunnistaminen. Oppimisen tuki järjestetään ensisijaisesti oppilaan omassa opetusryhmässä.
- Oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, suunnitelmallista ja tarvittaessa tuen tarpeen mukaan muuttuvaa.

OPPILASKOHTAISET TUKITOIMET

- erityisopettajan osittain pienryhmissä ja muun opetuksen yhteydessä antama opetus
- erityisopettajan tai erityisluokanopettajan pienryhmissä antama opetus
- erityisluokan opettajan antama opetus erityisluokalla
- 31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle annettavat tulkkaukset ja avustajapalvelut sekä apuvälineet

Tukitoimien tarpeen arviointi, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot ja oppilaskohtaiset tukitoimet ovat riittämättömiä

Oppilaskohtaisen tuen toteuttamissuunnitelma ja tukipäätös

VIIMESIJAINEN KEINO: PERUSOPETUKSEN OPPIMÄÄRÄSTÄ TAI OPPIMÄÄRÄN TAVOITTEISTA POIKKEAMINEN

- opiskelu tavoitekokonaisuuksittain
- tavoitteiden ja sisältöjen rajaaminen
- väliaikainen vapautus terveydellisistä syistä

Tukitoimien tarpeen arviointi, jos ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat riittämättömiä

Oppilaskohtaisen tuen toteuttamissuunnitelma ja tukipäätös

Ryhmäkohtaiset tukimuodot:

- Yleinen tukiopeus
- Opetuskielen tukiopeus
- Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä

0,122 opetustuntia oppilasta kohden viikossa

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt, arkipäivän pedagogiikka. Tuetaan oppilaan opintojen edistymistä koulupäivän aikana.

Muut opetuspalvelut

Sairaalaopetus

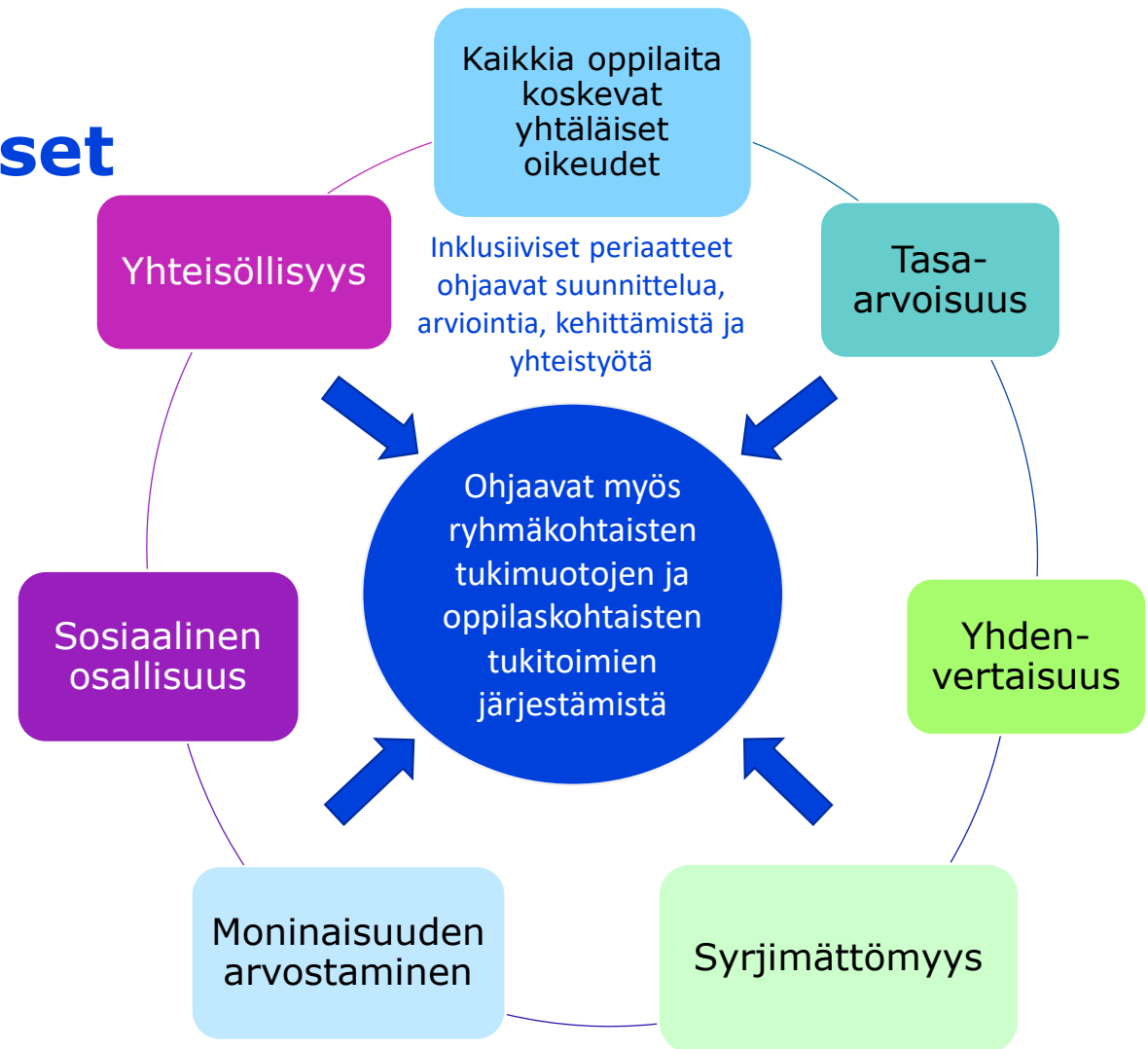
Opetuksen poikkeava järjestäminen

**Oppimisen edellytyksiä
tukevat opetusjärjestelyt**

Opetusjärjestelyiden lähtökohtana inklusiiviset periaatteet

- perusopetusta järjestetään ja kehitetään inklusioperiaatteiden mukaisesti
- inklusioperiaatteet liittyvät kokonaisvaltaisesti **oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen** toteuttamiseen
- inklusiivisessa perusopetuksessa kukin oppilas voi toimia, kehittyä ja oppia omana ainutlaatuisena yksilönään sekä yhteisön jäsenenä > toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohta

Toimintakulttuurin rakentuminen

Tavoitteet

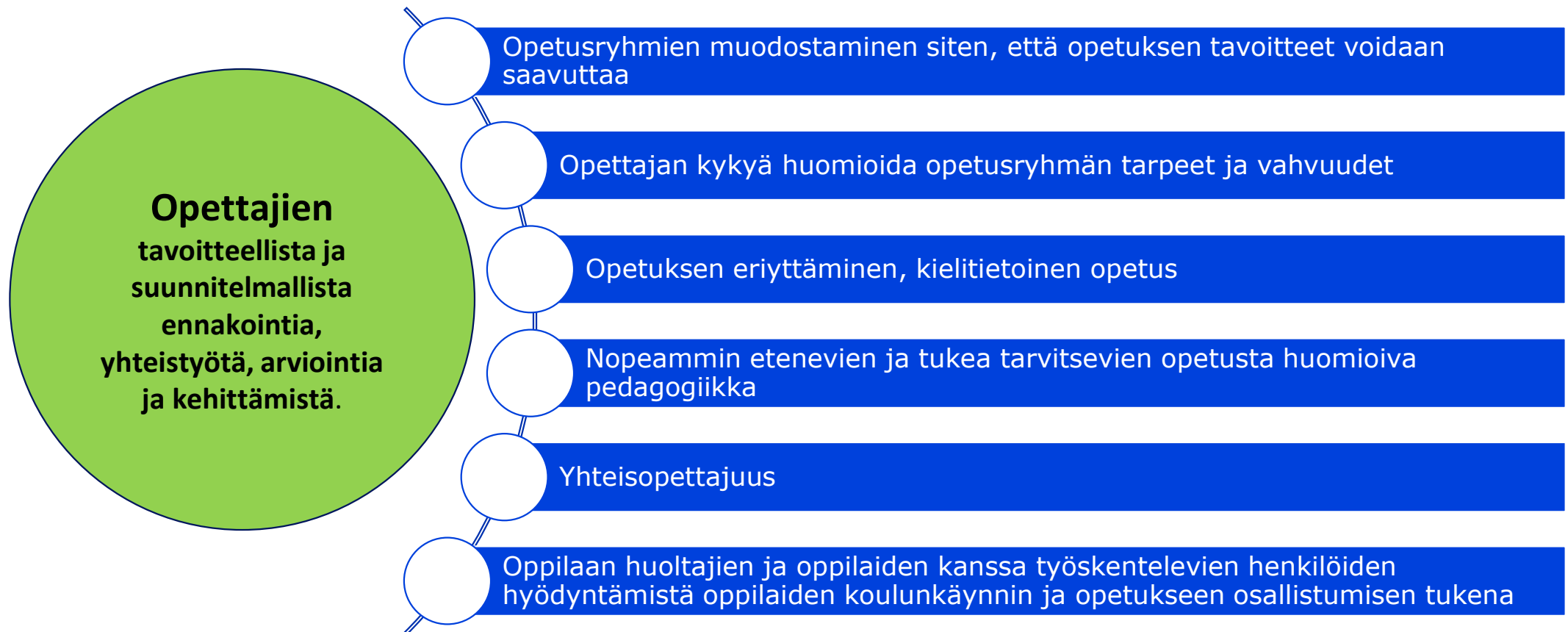
- **oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden edistäminen**
- oppimisen, osallisuuden ja kouluun kiinnittymisen tukeminen
- kestävän elämäntavan edistäminen

Toteuttaminen

- lähtökohtana **inklusiivinen perusopetus**
- Paikallisten tarpeiden ja mahdollisuuksien huomioiminen
- Esteettömyyden ja saavutettavuuden huomioon ottaminen
- Yhteistyö
- Oppilaiden osallisuuden vahvistaminen

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt – opettajan näkökulmaa

Oppimisen tuki huomioon jo käsityön opetuksen suunnittelun vaiheessa

Vuosisuunnitelma

- Opettajat yhdessä, jatkumo
- Vuoden aikana toteutettavat opetuksen erilaiset jaksot / tehtäväkokonaisuudet / oppimistehtävät

Jaksosuunnitelma

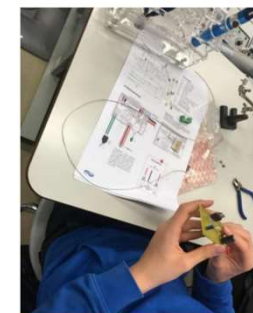
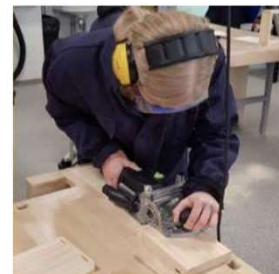
- Suunnitelma yhdestä opetuskokonaisuudesta

Tuntisuunnitelma

- Tarkempi pohdinta, mitä kullakin opetuskerralla tapahtuu

Opetustuokio

- Opetuskerran jakautuminen suunnitelmallisesti pienempiin palasiin

Kuva: Petri Kurjanen

Opetuksen suunnittelu

Sisältöalueiden eriyttäminen, esimerkiksi

- opittavien asioiden määrän vähentäminen koko ryhmältä (Mikä on tärkeää kullakin vuosiluokalla vuosiluokilla 1-9)
- tehtävien selkiyttäminen (pilkkominen pienempiin osiin) ja vaikeiden käsitteiden selkeä avaaminen.
- Lisähaasteita (laajemmat projektit) osalle oppilaista samasta aihepiiristä. Huomioiden, että osalla oppilaista tavoitteena on hallita keskeiset pääsisällöt.

Oppimateriaalin eriyttäminen

- Kuvalliset, kirjalliset, mediasisällöiset, portaittain etenevät, mallikappaleosat, itseopiskelumateriaali...

Opetustapojen ja -menetelmien eriyttäminen

- Yhteisopettajuus
- Vertaisoppiminen
- Pistetyöskentely
- Urakat
- Toistot...

Ryhmäkohtaiset tukimuodot

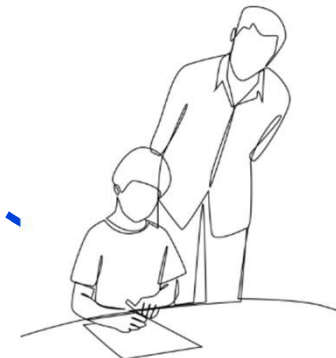
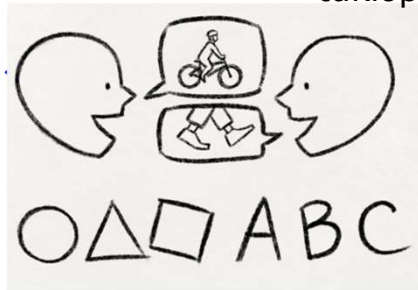

Ryhmäkohtaiset tukimuodot– opettajan näkökulma

Opetuskielen
tukiopetus

Erityisopettajan
antama opetus
muun opetuksen
yhteydessä

Yleinen
tukiopetus

Ryhmäkohtaiset
tukimuodot eivät
edellytä
hallintopäätöstä tai
oppilaskohtaista
suunnitelmaa

Tuntimäärä (0,122) on
lain edellyttämä
vähimmäismäärä, jonka
lisäksi ryhmäkohtaisia
tukimuotoja on
annettava oppilaiden
tarpeen vaatiessa
enemmän.

Ryhmäkohtaisten
tukimuotojen resurssi
kirjataan
lukuvuosisuunnitelmaan
. Tukimuotoja annetaan
1.8.2025 alkaen.

Ryhmästä vastuussa
oleva opettaja ei voi
antaa samaan aikaan
opetusta ja tukiopetusta
tai kielitietoista
tukiopetusta. Tarvitaan
toinen opettaja.

Ryhmäkohtaisia
tukimuotoja annetaan
koulussa joko
yleisopetuksen
opetusryhmissä muun
opetuksen yhteydessä tai
joustavasti muodostetuille
pienemmille ryhmille
oppilaita.

Opettajan antama yleinen tukiopetus 1/2

- Tavoitteena on auttaa oppilasta saavuttamaan opetuksen, kasvatuksen ja oppimisen tavoitteita perusopetuksessa sekä edistymään opinnoissaan.
- Osana yleistä tukiopetusta oppilaalle opetetaan oppimaan oppimisen taitoja, oppimisstrategioita ja opiskelutapoja, jotka tukevat hänen oppimistaan.
- Yleinen tukiopetus on esimerkiksi
  - opittaviin asioihin tutustumista etukäteen tai
  - opitun vahvistamista ja kertaamista.
- Yleisellä tukiopetuksella pyritään ehkäisemään vaikeuksia ennakolta ja varmistamaan opittavien asioiden ymmärtäminen sekä opintojen eteneminen. Sillä voidaan vastata myös oppilaan poissaoloista johtuviin lyhytaikaisiin tuen tarpeisiin.
- Voi kohdistua kaikkiin oppiaineisiin ja sillä voidaan tukea myös laaja-alaisen osaamisen tavoitteita

Opettajan antama yleinen tukiopetus 2/2

- Voidaan antaa oppituntien yhteydessä
  - erillisen opettajaresurssin avulla / toisen opettajan toimesta
  - yhteisopettajuutta toteuttaen sekä
  - erillisinä lisätunteina.
- Voi toteutua pienemmässä ryhmässä tai henkilökohtaisena ohjauksena niiden oppituntien aikana, joihin tuen tarve liittyy.
  - Myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.
- Yleistä tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan- tai aineenopettaja, myös muu opettaja esimerkiksi yhteisopettajuudessa.
  - Opettajien yhteistyö yleisen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä

Uusittu, täsmennetty sivu:

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ohjaus-eriyttaminen-ja-tuki-kasityon-opetuksessa>

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä

- on luoda pedagogisesti erilaisia työtapoja ja vuorovaikutustilanteita, joilla tuetaan sekä yksilöllistä käsityötaitojen oppimista ja suunnittelua että yhteisöllistä työskentelyä.
- ottaa huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa.

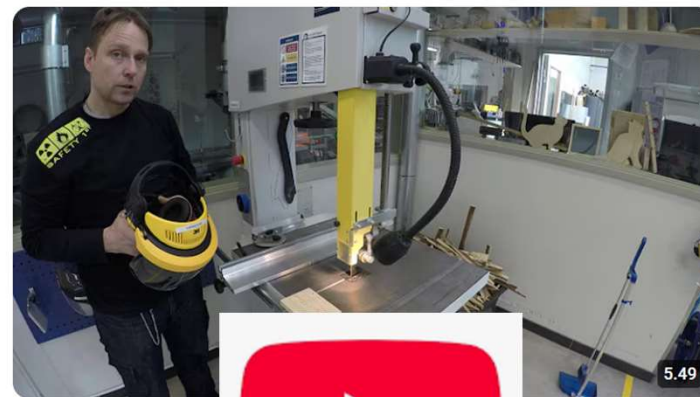
Yksilö-, ryhmä- ja yhteisöllisillä työtavoilla kannustetaan oppilaita osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen.

Kuva: Käsityön oppimis- ja työympäristön suunnitteluopas, Johanna Säilä

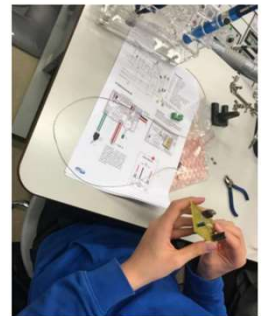
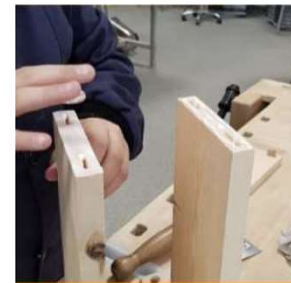
Yleinen tukiopetus käsityössä

- Jo edellisellä opetuskerralla esille nostettu tuleva uusi asia herättää mielenkiinnon, auttaa työn suunnittelussa ja selkiinnyttää valmistusprosessin ymmärtämistä.
- Kynnys uuden tekniikan tai työvälineen haltuunottoon madaltuu, jos siihen on päässyt tutustumaan esimerkiksi opetusvideoiden avulla.
- Verkkomateriaali ja muu opettajan valmistama materiaali on hyvä apu myös asian itsenäiseen kertaamiseen tai työn tueksi silloin kuin oppilas on ollut poissa.

Yleinen tukiopetus käsityössä

- **Samanaikaisopetus** ja yhteisopetus tarkoittavat opetustilannetta, jossa kaksi tai useampi opettaja työskentelee yhtä aikaa saman opetusryhmän kanssa. Opettajat suunnittelevat ja toteuttavat opetuksen yhdessä, jakavat vastuut ja tukevat toisiaan opetuksessa tai jakavat luokan ja opettavat samanaikaisesti eri ryhmiä.
- Käsityötunneilla näitä tilanteita syntyy työskentelyn ja avuntarpeen erojen lisäksi esimerkiksi silloin, kun oppilaiden suunnittelemat työt vaativat kahden eri luokan ja niiden erilaisten työvälineiden ja laitteiden käyttöä.
- Toisella opettajalla voi myös olla tilapäisesti muodostettu pienempi ryhmä oppilaita, joilla on aiemmilta opetuskerroilta poissaoloja. Samanaikaisopetuksella voidaan tarvittaessa taata työrauha keskittymistä vaativaan tehtävään. Molemmissa tilanteissa opettajat antavat opetuskokonaisuuden tai oppimistehtävän päätteeksi arvion yhdessä.

Kuva: Petri Kurjanen

Tuntikohtainen suunnitelma taululle, mitkä on päivän tavoitteet ja siinä voi olla myös eri työvaiheet pilkottuna listamuodossa.

Jotkut oppilaat saattavat tarvita oman posti-it lapun eteensä, jossa lukee vielä oma selko-ohjeistus.

Työpistetyöskentely;
työvaiheet selvästi
pilkottu

Padlettiin (QR-koodin taakse, jos luokassa iPadeja käytössä) tai jollekin alustalle kuva/video-ohjeet työvaiheiden tekemisestä sellaisille, jotka ovat nopeita -> opettajan aika vapautuu tukemaan niitä, jotka sitä todella tarvitsevat.

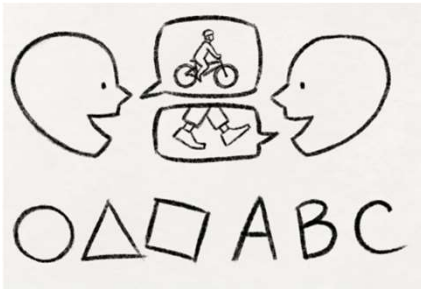
Dokumentointiin apukysymykset oppilaille ja mallivastauksia saatavilla kielellistä tukea tarvitseville; sanalistat / keskeiset käsitteet

Eri työvälineiden käyttöön opasteita esim. Padlet – alustalle tai QR-koodin kautta open tekemiin ohjevideoihin.

Työvälineiden ja koneiden **oikeat** nimet esille selkeästi; tukea aivan kaikkien oppilaiden käsitteenhallintaan.

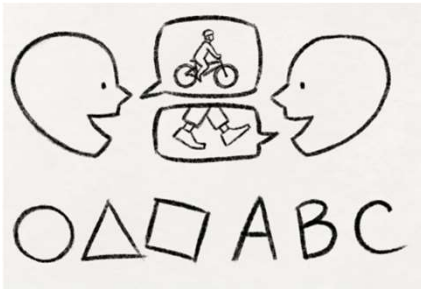
Yhteiset projektit ja yhteisopettajuus mahdollistavat joustavat ryhmittelyt tuen tarpeen mukaan

Pienempi ryhmä mukana tilanteessa, jossa opettaja opettaa / työskentelee yhden oppilaan kanssa vannesahalla. Osa oppilaista on ollut sairaana edellisellä kerralla. Samalla kaikki oppilaat saavat opetusta ja kertausta opitusta.

Opettajan antama opetuskielen tukiopetus 1/2

- Annetaan oppilaille, joilla ei ole riittävää opetuskielen taitoa perusopetuksen oppimäärän suorittamiseksi
- Opetuskielen tukiopetus on kielitietoista opetusta, joka tukee oppilaita eri oppiaineiden tekstien lukemisessa, niiden ymmärtämisessä ja tulkitsemisessä sekä omassa tuottamisessa. Opetus kohdistuu oppiaineen kieleen, sisältöön ja eri tiedonalojen tekstitaitojen vahvistamiseen samaan aikaan
  - keskitytään kullekin oppiaineelle ominaisten tekstien yhteiseen tarkasteluun, tekstien tyypillisten piirteiden löytämiseen ja opiskelun edellyttämien tekstien ohjattuun tuottamiseen ja oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistamiseen

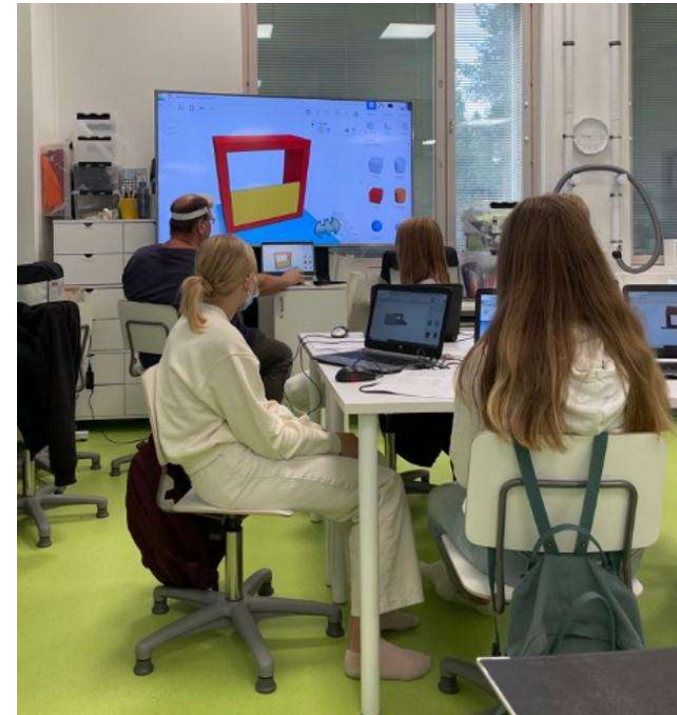
Opettajan antama opetuskielen tukiopetus 2/2

- Opetuskielen tukiopetus tulee järjestää pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti siten, että mahdollisimman moni oppilas voi hyötyä siitä. Sitä annetaan oppilaiden työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana yhteisopetuksena tai pienemmässä ryhmässä, jolloin tukiopetusta tarvitsevat oppilaat voivat olla eri tilassa toisen opettajan kanssa
- Myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät
- Opetuskielen tukiopetusta antaa ensisijaisesti opetusryhmästä vastuussa oleva luokan- tai aineenopettaja, myös muu opettaja
- Opettajien yhteistyö yleisen tukiopetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja sen vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää

Kielitietoisuus käsityössä

- Käsityössä kielitietoisuus tarkoittaa mm. taitoa lukea, ymmärtää ja tulkita kuvia, symboleja ja ohjeita sekä tuottaa itse erilaisia dokumentoinnin tekstejä. Teksteissä on sekä aineen erityistä sanastoa että aineelle ominaista tapaa tarkastella ja tuottaa tietoa.
- Ilmenee eri tavoitteissa sisäänrakennettuna.
- ePerusteet, perusopetuksen käsityön 'tooltipit'

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/vuosiluokkakokonaisuus/428782/oppiaine/530524>

Kuva: Marika Kerola

- Kielitietoisuus käsityössä
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kielitietoisuus-kasityossa>

Kielitietoisuus käsityössä

- **Opetuskielen tukiopetuksen** toteuttaminen kielitietoisen opetuksen periaattein. Koko oppilasryhmä hyötyy.
- **Käsityöllisen sanaston haltuunoton tuki.** Sanasto on useimmiten vierasta myös opetuskieltä äidinkielenään puhuville.
- **Käsitteiden avaaminen** luontevaa käsitöissä tekemisen ja konkreettisen oppimateriaalin avulla.
- Opettajan **ohjauspuheen selkeys** ja virheettömyys käsityössä käytetyn terminologian osalta tärkeää. Vahvistaa kaikkien kielivarannon oppimista ja ymmärrystä.

18.11.2025 | Opetushallitus

Lista: Marjo Malinen, mukaellen
Annukka Muurin (Turun normaalikoulu)
kielitietoisen opettajan tsekkauslistaa

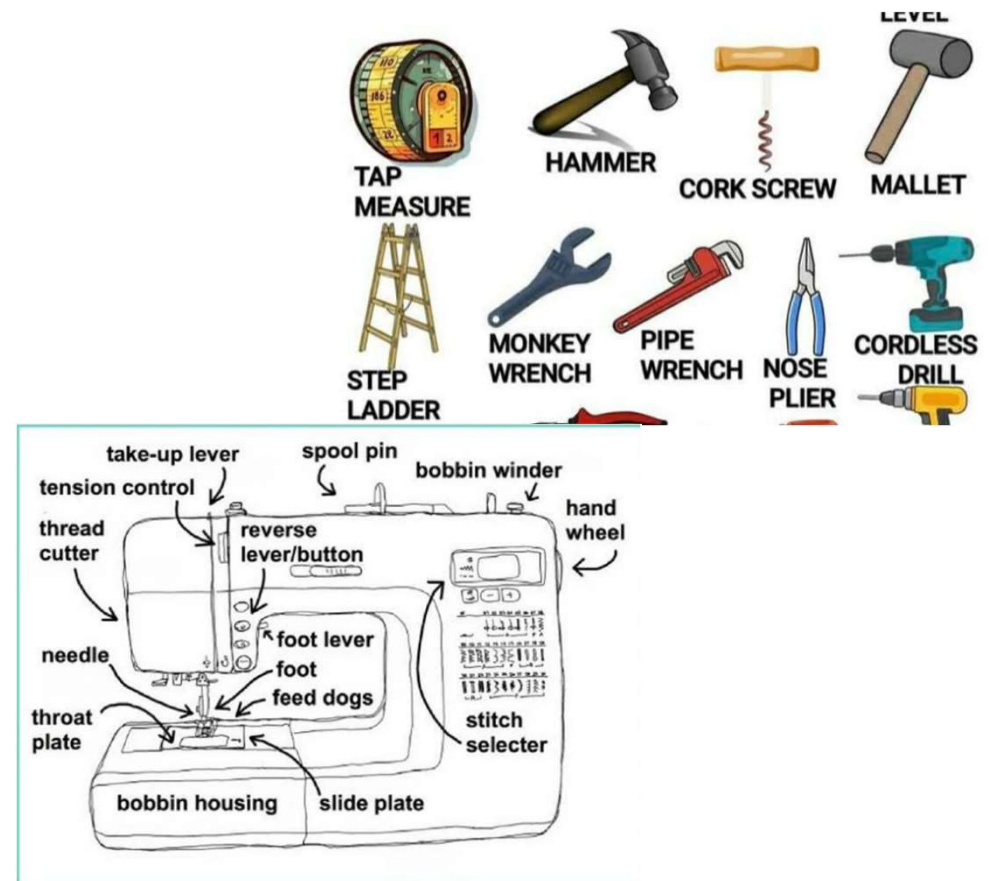
Kielitietoisen käsityönopettajan tarkistuslista

- **Puhu selkeästi ja rauhallisesti:** Käytä lyhyitä lauseita, artikuloi ja hyödynnä eleitä
- **Sanoita ja jäsennä tunnin kulku:** kerro alussa tavoitteet ja työvaiheet, kertaa lopussa keskeiset asiat.
- **Opetä käsitteet näkyviksi:** kirjoita ja kuvita keskeiset sanat (esim. sauma, kaava, puunsyy, särmä...) taululle tai julisteisiin, työvälineille nimilaput
- **Pilko työvaiheet pieniin osiin:** näytä ja sanoita yksi vaihe kerrallaan.
- **Tue apusanoilla:** heijasta peruskäsitteitä ja sanoja taululle, anna oppilaiden tutustua aihepiirin sanastoon omalla kielellään etukäteen, teetä oppilaalla aihepiirin sanastoja.
- **Havainnollista visuaalisesti:** käytäkuvia, piirroksia, mallikallapeita ja vaihekuvia ohjeiden tukena, kuvitetut selkokislliset ohjeet eri työvaiheista
- **Pelaamalla sanasto haltuun:** Hyödynnä erilaisia pelejä sanaston harjoittelemisessa esim. Kahoot, Blooket
- **Anna aikaa:** kysymyksiin vastaamiseen, muistiinpanojen tai luonnosten tekemiseen sekä työn etenemiseen.
- **Varmista ymmärrys:** pyydä oppilasta näyttämään, mitä seuraavaksi tehdään, tai kertomaan omin sanoin.
- **Hyödynnä parityöskentelyä ja ryhmävuorovaikutusta:** oppilaat tukevat toistensa kielen ja tekemisen oppimista, suunnittele istumapaikat pedagogisesti niin, että oppilas saa nopeasti vierestä vertaisapua.

Kielitietoisen käsityönopettajan tarkistuslista

- **Anna vaihtoehtoja osoittaa osaaminen:** suullisesti, visuaalisesti, toiminnallisesti tai kirjallisesti.
- **Hyödynnä monikielisyyttä:** anna tilaa oppilaiden omille kielille, käytä niitä voimavarana ja vahvista identiteettiä.
- **Helpota dokumentointia:** apukysymykset oppilaille, valmiit mallivastaukset saataville, aihepiirien sanalistat, saneluohjelman käyttäminen, salli oman kielen käyttäminen ja pyydä oppilasta kääntämään teksti, syventävän lukuohjelman käyttäminen, opettajan lähituki
- **Anna yksilöllistä ja kannustavaa palautetta:** nosta esiin oppilaan vahvuudet sekä kielen että tekemisen tasolla

Lista: Marjo Malinen, mukaellen Annukka Muurin (Turun normaalikoulu) kielitietoisen opettajan tsekkauslistaa

Eri työvälineiden käyttöön opasteita esim. Padlet – alustalle tai QR-koodin kautta open tekemiin ohjevideoihin.

Työvälineiden ja koneiden **oikeat** nimet esille selkeästi; tukea aivan kaikkien oppilaiden käsitteenhallintaan.

Hyödynnä monikielisyyttä työvälineiden nimeämisessä, sanalistat auttavat pitkälle. Mieti itse, miten aikanaan opiskelit vierasta kieltä ja miten sen opit!

Työvaiheiden pilkkominen pieniin osiin. Huomioi erilaiset oppijat!

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä 1/2

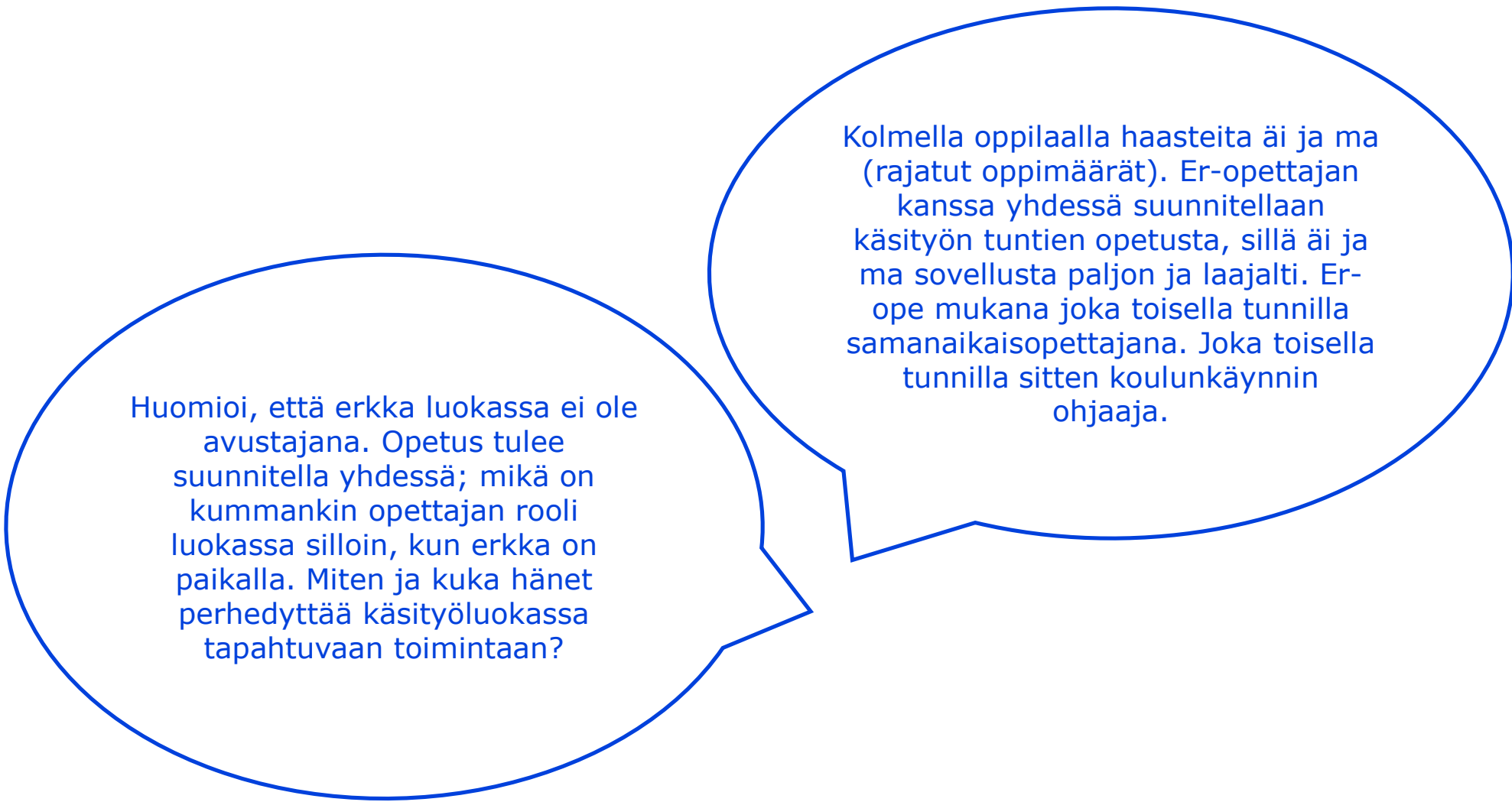
- järjestetään siten, että se tukee ja täydentää muuta opetusta ja mahdollistaa oppilaiden tarpeiden huomioimisen osana ryhmämuotoista opetusta
- ensisijaisesti ryhmäkohtainen tukimuoto, jota ei kohdenneta yksittäisen oppilaan vaan tietyn oppilasryhmän tai koko opetusryhmän oppimisen tuen tarpeiden mukaisesti
- erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä *voi liittyä myös erityisopettajan konsultaatiota*, joka kohdentuu kyseisen luokan tai ryhmän kanssa toimiville opettajille ja muulle opetus- ja kasvatushenkilöstölle

Erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä 2/2

opetus voidaan järjestää yhteisopetuksena yhdessä luokkaa opettavan opettajan kanssa niin, että erityisopettaja työskentelee samassa luokkatilassa tai siirtyy pienemmän ryhmän kanssa toiseen tilaan. Toiseen tilaan siirtyminen ei kuitenkaan ole pysyvä ratkaisu.

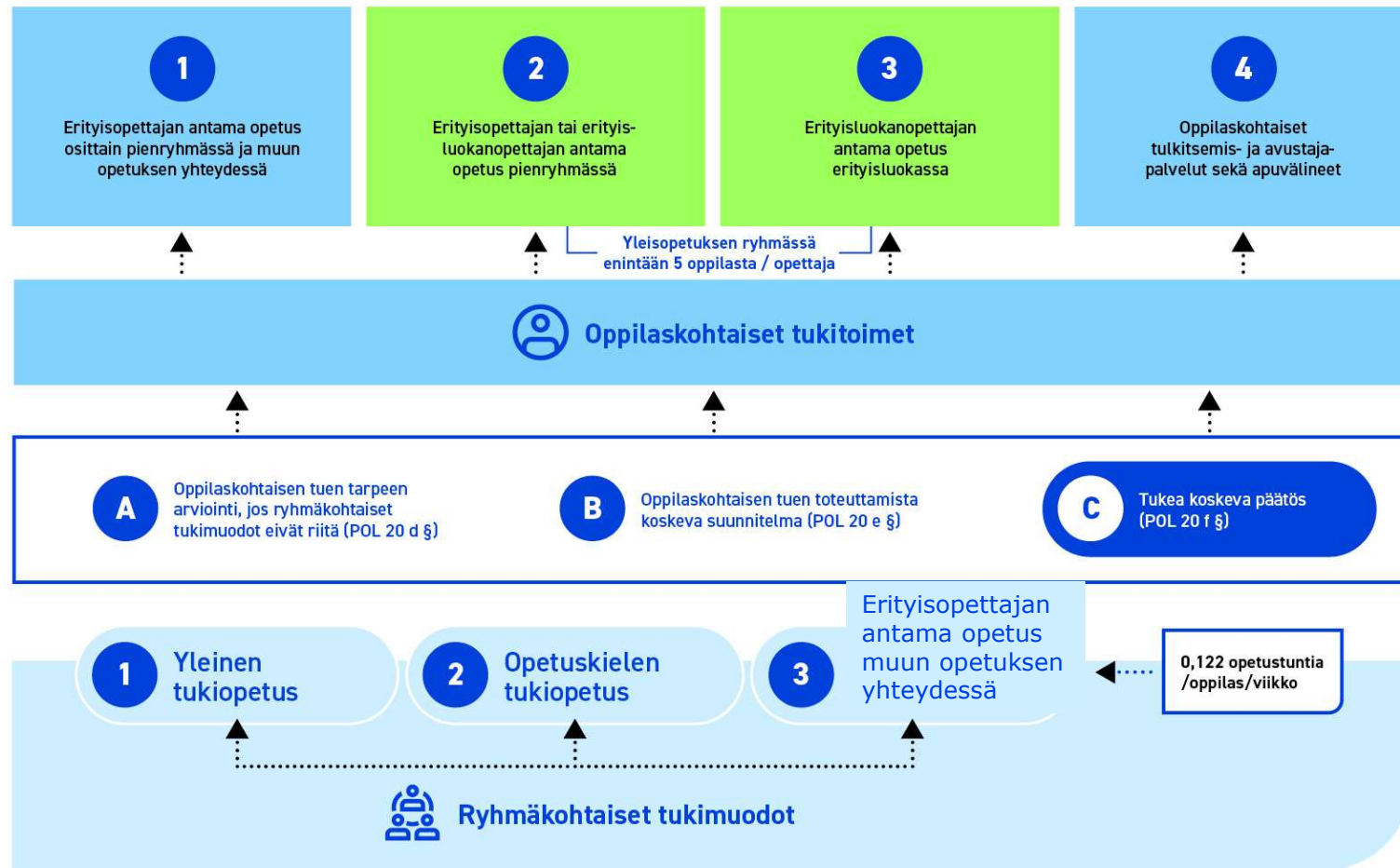
- opettajat jakavat opetustehtävät keskenään ja suunnittelevat opetuksen yhdessä, jolloin erityisopettaja voi tukea oppilasta muun opetuksen yhteydessä
- oppilasta opettavat opettajat arvioivat yhdessä oppilaan työskentelyä, oppimista, osaamista ja käyttäytymistä
- ryhmäkohtaiset tukimuodot järjestetään ja tarvittaessa muutetaan oppilaiden tuen tarpeiden mukaisiksi

Huomioi, että erkka luokassa ei ole avustajana. Opetus tulee suunnitella yhdessä; mikä on kummankin opettajan rooli luokassa silloin, kun erkka on paikalla. Miten ja kuka hänet perhedyttää käsityöluokassa tapahtuvaan toimintaan?

Kolmella oppilaalla haasteita äi ja ma (rajatut oppimäärät). Er-opettajan kanssa yhdessä suunnitellaan käsityön tuntien opetusta, sillä äi ja ma sovellusta paljon ja laajalti. Er-ope mukana joka toisella tunnilla samanaikaisopettajana. Joka toisella tunnilla sitten koulunkäynnin ohjaaja.

Oppilaskohtaisia tukitoimia saava oppilas käsityössä

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain, hitaammin

Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt

Opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain

Opetussuunnitelman perusteissa luku 5.4.3
Perusopetuslaissa 20 h §

Tavoitekokonaisuuksittain
opiskeleva oppilas opiskelee
opetussuunnitelman
tavoitteiden mukaisesti,
eikä päätös tarkoita oppiaineen
oppimäärän rajaamista.

Eri asiaa kuin varsinainen oppimisen ja koulunkäynnin tuki.
Sen takia löytyy perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa
luvusta 5 luvun 7 sijaan.

**Tapa järjestää opetusta
yksittäisille oppilaille
oppilaskohtaisesti**

Mahdollistaa **nopeamman** ja
hitaamman etenemisen vuosiluokka-
jaksojen 1–2, 3–6, 7–9 sisällä

Edellyttää **hallintopäätöstä**
ja **arviointiin perustuvaa**
suunnitelmaa

Määräaikainen vapauttaminen terveydellisistä syistä, 20 h §

- Jos oppilaalle myönnetään tilapäistä / määräaikaista vapautusta opetuksesta (4 kk ajaksi), tulee **osaamisen osoittamiseen ja arviointiin liittyvät ratkaisut suunnitella etukäteen**: Miten oppilas voi osoittaa osaamistaan suhteessa vuosiluokalle kohdennettuihin tavoitteisiin opetukseen palaamisen jälkeen.
- Käytetään myös koulupäivän määräaikaisessa lyhentämisessä, jolloin terveydellisistä syistä kevennetään oppilaan opintoja, myös käsityön osalta.
- Pol 20 h § ei vapauta oppilasta oppimäärän opinnoista.
- Suunnitelmassa (Pol 20 e §) kuvataan oppiaineittain, miten oppilaan opinto-ohjelmassa olevat opinnot opiskellaan määräaikaisen vapauttamisen / koulupäivän lyhentämisen yhteydessä. Myös se, miten oppilas osoittaa osaamistaan suhteessa käsityön tavoitteisiin lyhennetyn koulupäivän aikana.
- On viimesijainen keino järjestää opetusta.

“Vitospaketit” eivät ole oppilaan tukea

- Vuosittaisen, **kaikille oppilaille suunnatun opetuksen** suunnittelun vaiheessa opettaja tai opettajat huomioivat **kaikki kyseiselle vuosiluokalle kohdennetut oppiaineen tavoitteet ja suunnittelevat opetuksensa siten, että tavoitteiden toteutumista voidaan arvioida.**
- Tavoitteet muodostavat kunkin vuoden kokonaisuuden käsityössä ollen yhtä tärkeitä oppimiselle, vaikka niiden laajuudet (asiasisällöt, käsittelyn pituus, kokonaisuus) vaihtelevat. Yksittäisellä tavoitteella ei ole erityistä painoarvoa suhteessa toiseen tavoitteeseen (tavoitteet muodostavat kokonaisuuden: käsityöprosessin toteutus).
- **Oppiaineen suunnittelun vaiheessa ei voida asettaa ennakko-oletusta sen suhteen, mille tasolle oppilas voi korkeintaan yltää.** Eli ns. **vitospaketit eivät ole perusopetuksen mukainen tapa opiskella.** Oppilasta tuetaan opinnoissaan eri tavoin, jotta hänellä on mahdollisuus osoittaa osaamistaan suhteessa paikallisesti määriteltyyn opinto-ohjelmaan.
- Kun oppilaalle on tarjottu monipuolisesti mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan, häntä arvioidaan sen mukaan, millaista osaamista hän osoittaa suhteessa vuosiluokalle kohdennettuihin tavoitteisiin tai oppimäärän päättyessä oppiaineen tavoitteisiin. Arvioinnissa käytetään arvosanoja 4-10.

Tukea perusopetuksen taide- ja taitoaineita opettaville opettajille

OKM-verkkosivuilla:

<https://okm.fi/oppimisen-ja-koulunkaynnin-tuki>

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Oppimisen tuen järjestelmä muuttui 1.8.2025 alkaen. Tälle sivulle kootaan tukimateriaalia, joka tukee paikallisen perusopetuksen opetussuunnitelman toimeenpanoa.

OPH-verkkosivuilla:

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetus/oppimisen-ja-koulunkaynnin-tuki>

Yleistä tukimateriaalia

- **Oppimisen ja koulunkäynnin tuki** (<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetus/oppimisen-ja-koulunkaynnin-tuki>)
  - Sivulle tulee mm. pysyvä videosarja tuen toteuttamisesta ja siihen liittyvistä eri asiakokonaisuuksista.
- **Monilukutaitoa kielitietoisesti eri oppiaineissa**
<https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/monilukutaitoa-kielitietoisesti-eri-oppiaineissa-tietoa-ja-tyotapoja>
- **Roadmap** – askeleet kielitietoisen koulun kehittämiseen
<https://roadmap.ecml.at/fi/Home>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa opetustoimen kelpoisuusasetuksesta. Täältä lisää:
<https://okm.fi/-/opetustoimen-henkiloston-kelpoisuusasetusta-paivitetaan>
(Lainsäädännön uudistus ei muuta erityisopettajan ja erityisluokanopettajan opetusta antavan opettajan kelpoisuusvaatimuksia, joten muutokset kelpoisuusasetukseen ovat pääasiassa säädösteknisiä. Muutokset tulevat voimaan 1.8.2025.)
  - VNA (986/1998) [8 §](#)

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos!

perusopetus@oph.fi

18.11.2025 | Opetushallitus/Utbildningsstyrelsen

